

ผลงานด้านขอเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญของบทนี้จะครอบคลุมถึง งานของผู้บริหารโดยทั่วไป งานของผู้บริหารการศึกษา วิธีการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษา และงานวิจัยบางเรื่องที่เกี่ยวข้อง

งานของผู้บริหารโดยทั่วไป

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางแล้วว่า การบริหารมีลักษณะเป็นกระบวนการ ซึ่งองค์ประกอบหลายประการด้วยกัน ฉะนั้นงานของผู้บริหารจึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้ชำนาญทางการบริหารได้แยกองค์ประกอบเหล่านั้นไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

Davis¹ ให้ความเห็นเกี่ยวกับงานของนักบริหารไว้ 3 ประการ คือ

1. การวางแผนงาน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การควบคุม (Control)

Fayol² ได้เพิ่มเติมว่ากระบวนการบริหารน่าจะมี 5 ประการ คือ

1. การวางแผนงาน (Planning)

---

¹ Ralph Currier Davis, Industrial Organization and Management (New York : Harper and Brothers, 1941), pp. 35 - 36.

² Roald F. Campbell, John B. Corbally, Jr., and John A. Ramseyer, Introduction to Educational Administration (3rd edition, Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1967), p.139.

2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การบังคับบัญชา (Commanding)
4. การประสานงาน (Co-ordinating)
5. การควบคุมตรวจตรา (Controlling)

Gulick³ เคยกล่าวสั้น ๆ ว่ากระบวนการบริหารก็คือ "POSDCORB" นั่นเอง ซึ่งคำนี้เป็นคำย่อที่ Gulick และ Urwick ได้สรุปเรื่องราวเกี่ยวกับองค์ประกอบของกระบวนการบริหารเอาไว้ใน Papers on the Science of Administration เมื่อปี ค.ศ.1937 และได้ใช้กันอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบันนี้ คำย่อนี้หมายถึงกิจกรรมในการบริหาร 7 ประการ คือ

1. การวางแผนงาน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การจัดหาบุคคลมาทำงานให้สอดคล้องกับการจัดองค์การ (Staffing)
4. การวินิจฉัยสั่งการ (Directing)
5. การประสานงาน (Co-ordinating)
6. การรายงานผลการปฏิบัติงาน (Reporting) ซึ่งรวมถึง การประชาสัมพันธ์ด้วย
7. การงบประมาณ (Budgeting)

ซุบ กาญจนประกร⁴ ได้กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ โดยสรุปดังนี้

³ Ibid., p. 140.

⁴ ซุบ กาญจนประกร, "หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าฝ่ายบริหาร", หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป (พระนคร : บรรพการ, 2505) หน้า 30 - 32.

1. วางแผนปฏิบัติงาน โดยพิจารณาความมุ่งหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ พิจารณาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น จัดปัจจัยในการบริหารงาน กำหนดมาตรฐานของงานแต่ละคน และมาตรฐานในส่วนงาน วางรูปการบริหารงานตามนโยบาย ออกคำสั่งให้ปฏิบัติ
2. จัดองค์การและจัดตัวบุคคลให้เข้ากันงาน
3. ควบคุมการคลัง จัดตั้งงบประมาณ ควบคุมการใช้จ่าย ควบคุมวัสดุ ใช้จ่ายเงินและวัสดุให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์
4. ทำหน้าที่ติดต่อ จัดให้มีการเข้าใจอันดีในหมู่คณะ ตรวจสอบและแก้ไขให้สายการบังคับบัญชาและระบบการติดต่อภายในให้เป็นไปโดยสมบูรณ์
5. ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและประสานงาน
6. ทำหน้าที่หัวหน้างานและผู้นำนโยบาย สร้างเสริมขวัญในการปฏิบัติงาน แสดงตัวอย่างที่ดีให้ปรากฏ แนะนำแนวทางที่ดี กล้าเสี่ยงที่จะทำสิ่งใหม่ ๆ ปรับสิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน
7. เป็นผู้ตัดสินใจ ออกคำสั่งให้ปฏิบัติ ยอมเสี่ยงต่อความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น
8. ควบคุมและมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำ ต้องพิจารณารายละเอียดของหน้าที่ต่าง ๆ กำหนดตัวบุคคลที่จะให้ทำหน้าที่เหล่านั้น กำหนดมาตรฐานของงานให้ผู้ปฏิบัติทราบ ตรวจสอบแนะนำแก้ไข เพื่อให้งานได้มาตรฐานที่ตั้งไว้
9. ประเมินผลงานและแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

เกษม สุวรรณกุล⁵ ได้กล่าวถึงงานที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยตรงของผู้บริหาร ไว้ดังนี้

---

⁵ เกษม สุวรรณกุล, "หัวหน้ากับความเสื่อมขององค์กร", วารสารการบริหาร 2 (กุมภาพันธ์, 2513), หน้า 6 - 10.

1. งานคิดสร้างสรรค์องค์การที่ตนรับผิดชอบให้เจริญขึ้น
2. งานควบคุมตรวจสอบให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและงานอื่นให้สำเร็จเรียบร้อย
3. งานช่วยเหลือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาแก้ไขอุปสรรคที่ประสบในการปฏิบัติงาน
4. งานให้กำลังใจแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา
5. การประสานงานของหน่วยงาน หรือของผู้ปฏิบัติงานภายในองค์การ
6. การลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิด

จากความเห็นดังกล่าวน่าจะสรุปได้ว่า งานบริหารโดยทั่วไปนั้นเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงาน การปฏิบัติตามแผนงานซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจัดองค์การ การประสานงานและการควบคุมงาน เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และยังคงต้องมีการประเมินผลงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องอาศัยความเป็นผู้นำของผู้บริหารเพื่อตัดสินใจประกอบกิจกรรมในกระบวนการบริหารดังกล่าวให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

งานของผู้บริหารการศึกษา

ในวงการศึกษานั้น Sears⁶ เป็นคนแรกที่ได้นำกระบวนการทางการบริหารเข้ามาใช้ในวงการบริหารการศึกษา Sears กล่าวถึงกิจกรรมในการบริหารงานการศึกษา ไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organization)
3. การวินิจฉัยสั่งการ (Direction)
4. การติดต่อประสานงาน (Co - ordination)
5. การควบคุมตรวจตรา (Control)

⁶ Campbell, Corbally, Jr., Ramseyer, op.cit., p. 141.

Gregg⁷ มีความเห็นว่าการบริหารการศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 7 ประการ เช่นเดียวกับ Gulick แต่วิธีการต่างกัน ดังนี้

1. การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)
2. การวางแผนปฏิบัติการ (Planning)
3. การจัดองค์การ (Organizing)
4. การติดต่อสื่อสารในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน (Communicating)
5. การใช้อิทธิพลหรือเทคนิคต่าง ๆ (Influencing)
6. การประสานงาน (Co - ordinating)
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Evaluating)

Fisk⁸ ได้ให้ความเห็นว่า ในการบริหารการศึกษานับผู้บริหารการศึกษามีกิจกรรมที่จะต้องวินิจฉัยดำเนินการ 4 เรื่องด้วยกัน คือ

1. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน (Community) ผู้บริหารการศึกษาจะต้องถือว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่จะต้องมีส่วนที่ให้ประโยชน์แก่สังคมและรับประโยชน์จากสังคม โรงเรียนจะต้องช่วยพัฒนาชุมชน และชุมชนก็ต้องช่วยพัฒนาโรงเรียนด้วย ซึ่งต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์โรงเรียน
2. การให้โอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunity) แก่นักเรียนและผู้อื่นที่เป็นสมาชิกของสังคม กิจกรรมนี้จึงเกี่ยวข้องกับหลักสูตร แบบเรียน การเรียนการสอน
3. การแสวงหา การพัฒนา และปรับปรุงบุคลากร (Obtaining, Developing, and Improve Personnel) เพื่อให้ทุกคนมีความรู้ความสามารถดำเนินงาน

---

⁷ ญูญู สาธร, "การบริหารบุคคลากร", เอกสารการอบรม หลักการบริหารโรงเรียนรุ่นที่ 1 (สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์ แห่งประเทศไทย, สิงหาคม 2512), หน้า 2.

(เอกสารอัครสำเนา)

⁸ ญูญู สาธร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 2 - 3.

4. การจัดหาและรักษาครูแพทย์สิ้นและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เป็น
ประโยชน์แก่โรงเรียนที่สุด (Providing and Maintaining Funds and Facilities.)

Campbell, Corbally, และ Ramseyer⁹ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับงานของผู้
บริหารการศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (School - Community Relationships)
เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการ
จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน (Curriculum and Instruction)
ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดสถานการที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์
ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การสอน การจัดหาอุปกรณ์การสอน เป็นต้น

3. งานเกี่ยวกับนักเรียน (Pupil Personnel) จัดให้มีบริการต่าง ๆ ที่เป็น
ประโยชน์ต่อนักเรียน เช่น บริการแนะแนว บริการคานสุขภาพอนามัย การศึกษาพิเศษ
การทดสอบ

4. งานบริหารบุคคลากร (Staff Personnel) ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการ
คัดเลือก การกำหนดหน้าที่ การจัดทำ Job Description, นิเทศการทำงาน ได้แก่
นิเทศการสอน พัฒนาหลักสูตร จัดฝึกอบรม นอกจากนี้ยังต้องบำรุงขวัญในการทำงานและ
ประเมินผลการสอน

5. การจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Physical Facilities)
ได้แก่ อาคารสถานที่ ห้องพิเศษ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน การขนส่ง

6. การเงินและธุรการ (Finance and Business Management) ได้แก่การจัด
สรรงบประมาณ รักษาทรัพย์สิน ควบคุมการจ่ายและควบคุมคนงานการโรง

⁹ Campbell, Corbally, Jr., and Ramseyer, op.cit., pp. 96 - 129.

สาโรช บัวศรี¹⁰ ได้กล่าวถึงภารกิจของนักบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ให้บริการ (Services) คอยช่วยเหลือแนะนำชี้แนวทาง อำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาคำเนินไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เป็นผู้จัดทำให้มีการวิจัย (Research) เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการบริหารการศึกษา การเรียนการสอน
3. เป็นผู้นำในการศึกษา (Leadership) เป็นผู้ที่สามารถสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้นได้ เพื่อให้บุคคลอื่นได้ร่วมคิดและทำงานในด้านการศึกษา ได้แก่ การจัดการประชุมในแบบต่าง ๆ

สองศรี ชูติวงศ์ และ สวัสดิ์ สุนทรวัณ¹¹ ได้กล่าวถึงงานในหน้าที่ของนักบริหารไว้โดยย่อ ดังนี้

1. วางโครงการในเรื่องระบบการจัดการ การสั่งการ การควบคุมงาน และการติดตามผลงานทั้งหมดของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และนโยบายของรัฐ
2. คัดเลือกตัวบุคคล มอบหมายงานและประสานงานตามโครงการ
3. รักษานโยบายที่วางไว้โดยส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจให้ต่อเนื่องกัน
4. จัดหาทางให้หน่วยปฏิบัติการได้มีโอกาสแจ้งสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางโครงการขั้นต่อไป
5. เป็นผู้นำในการควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

¹⁰ สาโรช บัวศรี, แนวคิดในการบริหารการศึกษา, (พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2504), หน้า 8,

¹¹ สองศรี ชูติวงศ์, สวัสดิ์ สุนทรวัณ, "ขอบเขตของการบริหารการศึกษา" หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป (พระนคร : บรรหาร, 2505), หน้า 16 - 17.

พนัส หันนาคินทร¹² ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของครูใหญ่ ซึ่งเป็นผู้
บริหารงานของโรงเรียนไว้ 3 ประการ คือ

1. งานด้านวิชาการ

- 1.1 เกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การคัดเลือกครูที่ดีมาทำการสอน แบ่งสรร
หน้าที่และมอบหมายให้แก่ครูตามความเหมาะสม สร้างน้ำใจในการ
ทำงานให้แก่คณะครู พัฒนาคู ปกครองครูโดยทั่วไป
- 1.2 เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ การเลือกเนื้อหาวิชา
ทำประมวลการสอน จัดตารางสอน เลือกแบบเรียน จัดวัสดุ
อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน

2. งานด้านบริการแก่เรียน

ได้แก่โครงการแนะแนว จัดสวัสดิการนักเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ควบคุม
ความประพฤติของนักเรียน รักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน

3. งานด้านธุรการและการบริหารทั่วไป

ได้แก่ทะเบียนของนักเรียน การบัญชี การเงิน การรักษาพัสดุ ครุภัณฑ์
การรักษาอาคารสถานที่ การติดต่อกับสถานการศึกษารอื่น ๆ การประชาสัมพันธ์

---

¹² พนัส หันนาคินทร, หลักการบริหารโรงเรียนเบื้องต้น (พระนคร, แผนก
การพิมพ์วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2510), หน้า 22 - 23.

กอ สวัสดิ์พาณิชย์¹³ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริการศึกษา ไว้ 5 ประการ คือ

1. การวางแผนงาน
2. การจัดระบบงาน
3. การปฏิบัติตามแผนงาน
4. การประเมินผลงาน
5. การควบคุมงาน

จะเห็นได้ว่า งานบริหารนั้น ไม่ว่าจะเป็นงานบริหารการศึกษาหรืองานบริหารโดยทั่วไปก็ตามเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงาน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล จะแตกต่างกันบ้างก็ในส่วนที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม โดยการให้การศึกษา งานบริหารการศึกษาจึงเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การจัดโอกาสให้นักเรียนและบุคคลต่าง ๆ ได้เข้ามารับการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดบริการต่าง ๆ สำหรับนักเรียน ซึ่งเป็นงานที่ต้องอาศัยการตัดสินใจที่รวดเร็วและถูกต้อง จึงจะทำให้การบริหารงานดำเนินลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้ การที่จะตัดสินใจได้ถูกต้องและรวดเร็วเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นศิลป์อย่างหนึ่ง แต่เพื่อให้การใช้ศิลป์ในการบริหารงานดำเนินไปโดยดี มีประสิทธิภาพและประหยัค จะต้องใช้หลักวิชาบริหารซึ่งเป็นศาสตร์สาขาหนึ่งประกอบกันเข้ากับความสามารถของแต่ละบุคคล ก็จะทำให้กระบวนการตัดสินใจสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ฉะนั้นงานเตรียมผู้บริหารจึงเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวงการบริหารแต่ละประเภท การที่จะทราบว่า การเตรียมผู้บริหารของแต่ละสถาบัน ดำเนินไปไยผลดีเพียงใดนั้นจำเป็นต้องอาศัยวิธีการติดตามผลการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านั้น ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

¹³ กอ สวัสดิ์พาณิชย์, "หลักการบริหารการศึกษา การวางแผนงาน" ประมวลบทความการวางแผนการศึกษา อันดับที่ 13 (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2511), หน้า 144.

วิธีการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

ในการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก สำหรับสถานศึกษา ทุกระดับ เพราะเป็นการตรวจสอบผลผลิตของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง หลักสูตร การเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้ที่กำลังศึกษาอยู่หรือผู้ที่เข้ามา ศึกษาในสถานศึกษานั้น ๆ ต่อไป และการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษายังจะไต่หามถึงความ ต้องการของผู้ที่ออกจากสถานศึกษาไปแล้ว อันจะเป็นแนวทางในการจัดโครงการช่วยเหลือได้ อย่างถูกต้อง ฉะนั้นในการดำเนินการเพื่อติดตามผลนี้จะต้องกระทำอย่างรัดกุม ต้องอาศัยการ วางแผนที่ดีสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการติดตามผล ควรประกอบด้วย ผู้ให้คำ ปรึกษา (Counselor) ผู้บริหาร ครู หน่วยงานบริการจัดหางาน Berdie และคณะ¹⁴ ไต่หามาถึงวิธีการติดตามผลโดยสรุปไว้ดังนี้

1. เริ่มแรกควรประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างผู้บริหารเกี่ยวกับความจำเป็นในการติดตามผล
2. ประชุมร่วมกันระหว่างผู้ให้คำปรึกษา คณะครู ผู้บริหารเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการติดตามผลและประโยชน์ที่สถานศึกษาจะได้รับ ทั้งคณะกรรมการดำเนินการ
3. สร้างแบบสอบถามความวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยความร่วมมือจากนักสถิติและนักวิจัย เพราะการสร้างแบบสอบถามเป็นงานที่ต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมหรือการจัดแบบฟอร์ม (Format) ไม่ดี อาจทำให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือไม่ได้ (Unreliable) และไม่มีความแม่นยำ (Invalid)
4. สำหรับจำนวนประชากร ถ้ามีอุปสรรคเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการส่ง การรวบรวม

¹⁴Ralph F. Berdie, and Others, Testing in Guidance and Counseling (New York : Mc Graw - Hill Book Company, Inc., 1963), pp. 151 - 156.

การวิเคราะห์ข้อมูล ควรจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง ซึ่งกองอาัยกษิต

5. การวางแผนในการสำรวจนี้ควรจะให้ครอบคลุมไม่เฉพาะแต่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเท่านั้น แต่ควรครอบคลุมถึงนายจ้างและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

6. กองคาคการณลวงหนาไวควยวจะไคแบบสอบถามกลับคืนมาอย่างน้อยเท่าใด เพราะการไครับคืนมาทั้งหมดยอมเป็นไปไม่ได้ ถ้าไคกลับคืนมาน้อยเกินไปทำให้การสรุปผลผิดไปจากความจริง

7. ควรมีหลักประกันว่า การคำนวณและกระบวนการที่เกี่ยวข้องมีความเที่ยงตรง มิฉะนั้นผลการสำรวจจะเชื่อถือไม่ได้ การตรวจสอบผลที่ไคอย่างรอบคอบเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

8. เมื่อไคผลจากการสำรวจแล้ว ต้องนำผลที่ไคไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

นอกจากนี้ Norris, Zeran และ Hatch ไคให้ข้อคิดเกี่ยวกับการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจไว้ดังนี้¹⁵

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างนั้นจะให้ครอบคลุมเพียงใด เช่น เฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาหรือเฉพาะผู้ที่ออกกลางคัน

2. การส่งแบบสอบถามควรจะเว้นห่างจากเวลาที่สำเร็จจนานเท่าใดจึงจะเหมาะสม

3. เกี่ยวกับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษา จะใช้ทั้งหมดหรือจะสุ่มตัวอย่าง

สำหรับเรื่องราวหรือเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบสอบถามนั้น มีแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ระดับการศึกษา องค์ประกอบอื่น ๆ เช่น งบประมาณ อัตรากำลัง

¹⁵ บุญจิตต์ ณ ลำเลียง, "การสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษา ปีการศึกษา 2510 " วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512, หน้า 13.

ของสถานศึกษาค่อย ในเรื่องนี้ โพรลิก¹⁶ ได้กำหนดเรื่องราวที่ควรรวบรวมมาไว้ในแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ดังนี้

1. ต้องไม่กินเวลาของผู้ตอบมากเกินไป
2. เรื่องราวที่รวบรวมมานั้นโรงเรียนต้องดำเนินการได้เองและใช้ได้ผลดี
3. ควรคำนึงถึงการปรับตัวหลังจากการเป็นนักเรียนแล้วค่อย

สาระสำคัญ คือ ต้องพยายามรวบรวมเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอย่างแท้จริง ณะนการศึกษาแบบสอบถามที่สถานศึกษาอื่นได้ทำมาแล้ว น่าจะเป็นประโยชน์ในการสร้างแบบสอบถามบาง Berdie และคณะได้ยกตัวอย่างแบบติดตามผลของมหาวิทยาลัยมินนิ โสตา (University of Minnesota) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว (Personal Data) ได้แก่ชื่อที่อยู่ ฐานะการสมรส จำนวนบุตร อาชีพผู้สมรส (ถ้ามี)

ตอนที่ 2 สถานศึกษาที่เข้าศึกษาเพิ่มเติม ประกอบด้วยประเภทของสถานศึกษา ชื่อสถานศึกษา จำนวนปีที่เข้าศึกษา และสาขาวิชาที่เข้าศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ประกอบด้วยประเภทของอาชีพ ระยะเวลาที่ทำงาน หน้าที่และความรับผิดชอบ รายได้ ประสบการณ์ในอาชีพ หลังจากสำเร็จการศึกษา ความพอใจในปริมาณงาน

ตอนที่ 4 ข้อมูลการเข้าศึกษาในสถาบันชั้นสูง ประกอบด้วยสิ่งจูงใจในการเข้าศึกษา ผู้ให้การสนับสนุน การเข้าเป็นทหาร (สำหรับชาย)

---

¹⁶ คลิฟฟอร์ด พี. โพรลิก, บริการแนะแนวในโรงเรียน แปลจาก Guidance Services in Schools โดย มัลลิกา เกาพิจิตร และผู้อื่น (พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2508), pp. 309 - 310.

ตอนที่ 5 ขอมูลอื่น ๆ เช่น การเข้าเป็นสมาชิกสมาคม หรือกิจกรรมอื่น ๆ การใช้เวลาว่าง เป็นต้น¹⁷

นอกจากการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจแล้ว ยังมีเทคนิคอื่น ๆ อีก เช่น การสัมภาษณ์ คัดลอกทางโทรศัพท์และจดหมาย หรือศึกษาจากรายงาน (Report) ของสถานศึกษาในลำดับสูง ๆ ขึ้นไป แต่การใช้แบบสอบถามเป็นวิธีที่ใช้กันมาก เพราะสะดวกและประหยัด และเหมาะสมกับลักษณะของประชากรซึ่งอยู่กระจัดกระจายกัน เช่น ประชากรในการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยบางเรื่องที่เกี่ยวข้อง

สำหรับในประเทศไทยการวิจัยเพื่อสำรวจการทำงานของบุคลากรศึกษานี้ ส่วนมากทำการสำรวจแต่บุคลากรศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่ต่ำกว่าปริญญาโท ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมมาได้ ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2505 คณะนักศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีการวิจัยเรื่องการติดตามผลศิษย์เก่าวิทยาลัยเทคนิค กรุงเทพฯ พ.ศ. 2496 - 2504 โดยมีความมุ่งหมายที่สำรวจว่าศิษย์เก่าใดทำงานด้านใดบ้าง และได้นำความรู้จากวิทยาลัยไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงใด ผลปรากฏว่า

1. ศิษย์เก่าส่วนมากทำงานอยู่ในพระนคร ธนบุรี และจังหวัดใกล้เคียง
2. ศิษย์เก่าส่วนใหญ่ได้ทำงานแล้วและเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่สำเร็จแผนกวิชาเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายได้ทำงานมากกว่าแผนกอื่น
3. ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาอาหารและโภชนาการส่วนใหญ่ได้ทำงานเกี่ยวกับควบคุมงานมากกว่าเป็นครู

¹⁷ Ralph F. Berdie, and Others, *op.cit.*, pp. 152 - 155.

4. วิชาที่นำไปใช้ไ้ไ้มากที่สุด คือ วิชาชีพเอก¹⁸

ในเวลาปีเดียวกันนี้ วนิดา นิลคอม, มล. คุ้ย ชุมสาย และสวัสดิ์ ประทุมราช¹⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจภาวะผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 - 2503 โดยมีความมุ่งหมายที่จะทราบผลการปฏิบัติงานและภาวะความเป็นอยู่ของผู้ที่สำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการศึกษาในวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม ประชากรในการวิจัย คือผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 - 2503 และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเหล่านั้น ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บัณฑิตร้อยละ 52 ได้สอนวิชาที่ถนัด และร้อยละ 15 ได้สอนทั้งวิชาที่ถนัดและไม่ถนัด และร้อยละ 3 ได้สอนวิชาที่ไม่ถนัด
2. บัณฑิตที่ไม่มีเวลาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมีเพียงร้อยละ 7 เท่านั้น
3. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของวิทยาลัยในเนื้อหาวิชาและวิธีสอน บัณฑิตร้อยละ 57 เห็นว่าวิธีสอนน้อยไป และร้อยละ 38 เห็นว่าเนื้อหาวิชาน้อยไป แต่สถานภาพที่แตกต่างกันตามอายุ สาขาวิชาที่ศึกษาและจำนวนชั่วโมงที่สอนในรอบสัปดาห์ก่อให้เกิดความคิดเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกัน
4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปริมาณการสอนวิชาการศึกษาของวิทยาลัย ปรากฏว่าร้อยละ 64 ของ กศ.บ. เห็นว่าวิทยาลัยสอนให้เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน ส่วนอีกร้อยละ 36 เห็นว่าวิทยาลัยสอนให้น้อยไปไม่พอแก่การปฏิบัติงาน และสถานภาพที่แตกต่างกันของ กศ.บ. ทำให้มีความเห็นแตกต่างกันบาง

¹⁸ บุญจิตต์ ณ ลำเลียง, เรื่องเกม, หน้า 15.

¹⁹ วนิดา นิลคอม, คุ้ย ชุมสาย, มล., สวัสดิ์ ประทุมราช, "การสำรวจภาวะผู้ที่สำเร็จปริญญาตรีวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2497 - 2503" คณะวิชาวิจัยการศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี, 2505. (อัครสำเนา)

5. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมศีลธรรมและวัฒนธรรมของวิทยาลัย ปราภฏวารอวยละ 73 ของ กศ.บ. รายงานว่าได้รับพอเพียง และความเข้าใจถึงหน้าที่อบรมศีลธรรมและวัฒนธรรมนักเรียน บัณฑิตอวยละ 89 เข้าใจว่าเป็นหน้าที่โดยตรงและสำคัญยิ่ง สำหรับการสอดส่องดูแลความประพฤติ นักเรียน ปราภฏวาระบัณฑิตส่วนมากรายงานว่าติดตามดูแลบ้าง มีเพียงอวยละ 35 ที่ติดตามดูแล ความประพฤตินักเรียนเสมอ

6. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติงานในที่ทำงานปราภฏวาระ บัณฑิตส่วนใหญ่มีทั้งเห็นควยและไม่เห็นควยกับระเบียบดังกล่าว

7. บัณฑิตอวยละ 58 รายงานว่าผู้บังคับบัญชาฟังความคิดเห็นของบัณฑิตเสมอ และอวยละ 60 รายงานว่าไม่เคยมีเรื่องเข้าใจผิดกับผู้บังคับบัญชา

8. บัณฑิตส่วนมากอวยละ 97 รายงานว่ามีความพอใจในหน้าที่การงาน

9. ท้าที่ความรู้สึกของผู้บังคับบัญชามีต่อ กศ.บ. ในเรื่องความประพฤติและลักษณะนิสัยบางประการ ปราภฏชัดเจนาว่า บัณฑิตโดยส่วนรวมมีความประพฤติและลักษณะนิสัยที่เป็นที่พอใจของผู้บังคับบัญชา แต่อย่างไรก็ดีลักษณะนิสัยและความประพฤติบางประการที่ทางวิทยาลัยควรจะกวดขันอบรม สั่งสอนให้นักศึกษาได้ตระหนักใหม่ในคุณลักษณะที่ยังคอยบางประการที่สำคัญ คือ การประมาณค่าตนเองมากเกินไป การติดตามสอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียนและหน้าที่ในการอบรมศีลธรรมและวัฒนธรรมนักเรียน ความกตริเริ่ม

10. ขอเสนอแนะที่บัณฑิตต้องการให้วิทยาลัยปรับปรุงและช่วยเหลือบัณฑิตในส่วนที่สำคัญมีดังนี้ เกี่ยวกับการสอนของวิทยาลัย ควรเน้นความสำคัญของวิชาวิทยาการเท่ากับวิชาการศึกษา และควรเน้นภาวะการปฏิบัติได้ของวิชาต่าง ๆ ที่สอน อาจารย์ผู้สอนควรปรับปรุงในกานความรู้ การเตรียมการสอน และการประสานงานกัน ควรวางมาตรฐานการตรวจงานและวัดผลที่รัดกุมและมีหลักเกณฑ์ สำหรับคานบริการควรจัดตั้งสมาคมจัดการอบรม ทำเอกสารเผยแพร่งานวิจัยและวิชาการใหม่ ๆ ตั้งสำนักงานรับปรึกษาขอปัญหาทางวิชาการ

ในปี พ.ศ. 2506 สมปอง สุขเยี่ยม²⁰ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการประกอบอาชีพและศึกษาต่อของนักเรียนพาณิชยการรุ่น 2504 เฉพาะโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในพระนครและธนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบว่า นักเรียนได้เข้าศึกษาต่อและได้ประกอบอาชีพเพียงใด ได้นำความรู้และประสบการณ์จากโรงเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงใด รวมทั้งปัญหาในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนชายเข้าศึกษาต่อร้อยละ 31.31 นักเรียนหญิงได้ศึกษาต่อร้อยละ 16.07 ผู้ที่ได้ศึกษาต่อส่วนมากได้คะแนนในระดับกลาง
2. เกี่ยวกับการทำงาน นักเรียนชายได้ทำงานร้อยละ 44.41 นักเรียนหญิงได้ทำงานร้อยละ 34.82 และ 1 ใน 3 ของนักเรียนทั้งหมดทำงานเอกชน และส่วนใหญ่ได้ทำงานในพระนครและธนบุรี
3. ในการเลือกเข้าทำงาน นักเรียนส่วนมากตัดสินใจเอง นักเรียนชายร้อยละ 52.7 และหญิงร้อยละ 67.44 คิดว่าได้ทำงานเหมาะสมกับความสามารถของตน
4. นักเรียนส่วนมากต้องการรับราชการเป็นอันดับหนึ่ง
5. นักเรียนจำนวนเกินกว่าครึ่งหนึ่ง รายงานว่าได้นำความรู้และประสบการณ์จากโรงเรียนไปใช้มากที่สุด
6. นักเรียนชายร้อยละ 34.16 และหญิงร้อยละ 21.31 รายงานว่าอุปสรรคในการทำงานคือ ขาดความชำนาญในงานที่ปฏิบัติอยู่

²⁰ สมปอง สุขเยี่ยม, "การติดตามผลการประกอบอาชีพและศึกษาต่อของนักเรียนพาณิชยการรุ่น 2504 " วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506. (อัครสำเนา)

ในปี พ.ศ. 2510 อรรถพร เขียวธาวร²¹ ได้ทำการวิจัยติดตามผลผู้สำเร็จหลักสูตรระยะสั้นจากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่นที่ 16 - 17 ประจำปีการศึกษา 2508 โดยเลือกเฉพาะผู้ที่สอบไล่ได้และเรียนไม่ซ้ำรุ่นกัน จำนวนประชากร 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 56.85 มีอายุระหว่าง 16 - 17 มีส่วนใหญ่อยู่ออยู่ในจังหวัดพระนครและธนบุรี
2. ก่อนเข้ามามีการศึกษาส่วนมากร้อยละ 73.97 ไม่มีงานทำมาก่อน หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วประมาณสามในสี่ของผู้ที่ไม่ได้ทำงานมาก่อนได้เข้าทำงาน
3. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนแผนกวิชาช่างตัดผมได้ทำงานทุกคน พวกที่สำเร็จในแผนกวิชาเครื่องยนต์ได้ทำงานน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพส่วนตัว
4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่า 400 บาท
5. ส่วนมากได้นำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้นไปใช้ในครอบครัว

ปฏิบัติงานพอประมาณ

6. อุปสรรคในการทำงานส่วนมากร้อยละ 28.08 มีความรู้ภาคปฏิบัติน้อยไป

ในปี พ.ศ. 2512 สุทิน ฉินโฉม²² ได้ทำการสำรวจทัศนคติของนักเรียนฝึกหัดครูระดับ ป.กศ. ต้น และ ป.กศ. สูง 6 แห่ง คือ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครู

²¹ อรรถพร เขียวธาวร, "การติดตามผลผู้สำเร็จหลักสูตรระยะสั้นจากโรงเรียนสารพัดช่างธนบุรี รุ่นที่ 16 - 17 ปีการศึกษา 2508" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. (อักษรสำนวน)

²² สุทิน ฉินโฉม, "การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนฝึกหัดครูต่ออาชีพครู" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. (อักษรสำนวน)

สวนสุนันทา วิทยาลัยครูจันทระเกษม โรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรี โรงเรียนฝึกหัดครูอาชีวศึกษาชาย
โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครที่มีต่ออาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว
ความต้องการเกี่ยวกับการสอน หัตถ์คติต่อการเป็นครูและการประกอบอาชีพอื่น ผลการสำรวจสรุป
ได้ดังนี้

1. นักเรียนทั้งสองระดับมีความถนัดในวิชาต่าง ๆ ไล่เรียงกัน แต่มีความถนัดในวิชาภาษาอังกฤษน้อยที่สุด
2. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถพิเศษ มีส่วนน้อยที่ถนัดทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี
3. นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยรู้อาชีพละเอียดเกี่ยวกับงานที่จะออกไปทำ
4. นักเรียนเกือบทั้งหมดสนใจงานสอน ต้องการสอนโรงเรียนรัฐบาลประเภทสหศึกษา และต้องการสอนในระดับประถมศึกษาชั้นน้อยที่สุด
5. นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการสอนวิชาสามัญ
6. นักเรียนส่วนมากรายงานว่า การฝึกสอนช่วยให้นักเรียนอยากเป็นครูมากขึ้น
7. นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดจำนวนครึ่งหนึ่งไม่ต้องการกลับไปทำงานในภูมิลำเนาเดิม
8. นักเรียน ป.กศ. สูง ไม่พอใจในเงินเดือนที่ทางราชการกำหนด ส่วนนักเรียน ป.กศ. ต่ำ ส่วนใหญ่มีความพอใจ นักเรียนส่วนมากต้องการบ้านพักครูมากที่สุด รองลงมาคือ การรักษาพยาบาล
9. นักเรียนส่วนมากต้องการศึกษาต่อ

ในปี พ.ศ. 2512 บุญจิตต์ ณ ลำเลียง²³ ได้ทำการสำรวจการทำงานของบัณฑิตทางการศึกษาระดับการศึกษา 2510 ใน 4 สถาบัน คือ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²³ บุญจิตต์ ณ ลำเลียง, เรื่องเดิม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน และวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจว่า บัณฑิตไปประกอบอาชีพอะไร มีความพอใจใน ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายเพียงใด มีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้างและรวบรวมความคิด ของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรและบริการต่าง ๆ ที่สถาบันจัดให้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บัณฑิตเกือบทั้งหมดมีอาชีพครูสังกัดกรมวิสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษาและกรมอาชีวศึกษา ความลำบาก เพราะเห็นว่ามีหลักประกันมั่นคง และคิดว่าจะยึดเป็นอาชีพตลอดไป ปัญหาเรื่องการ ปรับตัวเป็นอุปสรรคสำคัญในการทำงาน
2. การสอนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญของบัณฑิตโดยเฉลี่ยบัณฑิตสอนสัปดาห์ละ 18 ชั่วโมง ส่วนมากได้สอนหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา และภาษาไทยมากกว่าอย่างอื่น
3. บัณฑิตส่วนมากเป็นนิสิตภาคปกติ เลือกเรียนสาขามีชยมากกว่าสาขาอื่น ๆ ส่วนมาก เลือกวิชาเอก วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ และภาษาไทย
4. บัณฑิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สถาบันจัดหลักสูตรและบริการบางอย่างได้ดีพอ ประมาณ แต่เสนอแนะให้ปรับปรุงหลักสูตรโดยเพิ่มและลดวิชาบางวิชา

ปี พ.ศ. 2513 อุไรวรรณ ปัญจวัติ²⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่องการติดตามผลการปฏิบัติ งานของผู้สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2509 - 2511 ในโรงเรียนประถม ศึกษาในภาคการศึกษา 5 - 6 โดยมีวัตถุประสงค์ว่าเพื่อจะไต่ทราบการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จ

²⁴ อุไรวรรณ ปัญจวัติ, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2509 - 2511 ในโรงเรียนประถมศึกษาในภาคการศึกษา 5 - 6" วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2513. (อัครสำเนา)

ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และองค์ประกอบบางประการที่จะส่งเสริมให้การปฏิบัติงานดีขึ้น
 คำเนิการวิจัยโดยสำรวจรายชื่อและสถานที่ทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาจากแผนกศึกษานิการ
 จังหวัดทุกจังหวัดในภาคการศึกษา 5 - 6 ประชากรได้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร ป.กศ. ที่
 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษานในภาคการศึกษา 5 - 6 และครูใหญ่ของโรงเรียนที่ผู้สำเร็จ
 การศึกษทำงานอยู่ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จ ป.กศ. และครูใหญ่ของผู้สำเร็จ
 ป.กศ. สรุปผลของการวิจัยได้ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของความรู้ความสามารถของผู้สำเร็จ ป.กศ. ในด้านวิธีสอนการใช้
 อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม การใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ยังไม่น่าถือว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ
2. ผลการทดสอบความแตกต่างของความเห็นครูใหญ่และการประเมินตนเองของผู้สำเร็จ
 ป.กศ. เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานในระดับนั้น ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องความรู้
 ความสามารถทางวิชาสามัญ บุคลิกภาพทางอาชีพครูและลักษณะของผู้สำเร็จ ป.กศ. โดยครู
 ใหญ่เห็นว่าผู้สำเร็จ ป.กศ. มีความสามารถดังกล่าวมากกว่าที่ผู้สำเร็จ ป.กศ. ประเมินค่าตนเอง
3. ครูใหญ่เห็นว่าผู้สำเร็จ ป.กศ. สามารถสอนวิชาพิเศษได้แก่วิชาพลานามัยได้ดีที่สุด
 วิชาอันดับรองลงมา คือ ศิลปศึกษา
4. ครูใหญ่และผู้สำเร็จ ป.กศ. ส่วนมากเสนอว่าผู้สำเร็จ ป.กศ. ควรมีความสามารถ
 ในการวัดผลการศึกษามากกว่านี้
5. ผู้สำเร็จ ป.กศ. ส่วนใหญ่เสนอว่าในการฝึกสอนนั้นควรมีอาจารย์นิเทศอย่างใกล้ชิด
 และสถาบันควรเพิ่มเนื้อหาวิชาบางวิชาและสอนให้มีความรู้อย่างแท้จริง

ในปี ค.ศ. 1960 Brubaker²⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง " A Study of the

²⁵ Roald F. Campbell, Luvern L. Cunningham and Roderick F. Mc Phee, The Organization and Control of American Schools. (Columbus : Charles E. Merrill Books, Inc., 1966), p.206.

preparation Programs for Educational Administration in the Eight
C.P.E.A. Centers" ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มีแนวโน้มที่แสดงว่ามีความสนใจในการคัดเลือกตัวบุคคลเพื่อเป็นผู้บริหารการศึกษา
มากขึ้น
2. มีการปฐมนิเทศนักศึกษาในสาขาวิชาบริหารการศึกษาย่างมีระเบียบแบบแผนกว่าเดิม
3. ในด้านการสอนได้มีการสอนวิธีสอนใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษามากขึ้นและวิชาที่สอนไม่มุ่ง
เฉพาะด้านการบริหารภาคปฏิบัติเท่านั้น แต่มุ่งทางด้านทฤษฎีด้วย
4. การเตรียมครูใหญ่ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการเตรียมศึกษานิเทศก์มีการ
ประสานกันมากกว่าเดิม
5. มีการออกปฏิบัติงานภาคสนาม (Field Services) ในด้านต่าง ๆ มากขึ้นและ
เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีการฝึกงานด้วย
6. ในการวัดผลนักศึกษาวัดทั้งความรู้ด้านการบริหารและการใช้ความรู้ด้านการบริหารในสถาน-
การต่าง ๆ ด้วย
7. คณะอาจารย์ผู้สอนมีพื้นความรู้ทางสังคมศาสตร์สูงขึ้น

ในปี ค.ศ. 1962 Ely²⁶ ได้ทำการติดตามผลการผลิตครูระดับประถมศึกษาของมหา
วิทยาลัยโคโลราโด โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่สำเร็จการศึกษาและผู้นับตั้งบัญชาของผู้สำเร็จ
การศึกษาเหล่านั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า

---

²⁶ Margot Ely, "A Follow - Up Study of University of Colorado
Graduates Prepared to Teacher in Elementary School." Dissertation Abstracts,
Vol. 23, No.6 (October 1962), p. 2022.

1. ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การฝึกสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน
2. การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเน้นหนักในทางเนื้อหาวิชามากกว่าวิธีที่จะนำไปปฏิบัติการสอนใดจริง ๆ
3. ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวนมากไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องการสอน การทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและท้องถิ่น
4. ข้อเสนอแนะต่อมหาวิทยาลัย ได้แก่ ควรเพิ่มระยะเวลาการฝึกสอนและก่อนที่จะออกฝึกสอนควรจะได้สังเกตการสอนก่อน มหาวิทยาลัยควรจัดให้บัณฑิตได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเด็กและชุมชนใหม่มากกว่าเดิม

ในปี ค.ศ. 1965 Figuhr²⁷ ได้ทำการวิจัยเรื่อง The Development and Student Appraisal of the Educational Administration Programs at Arizona State University โดยมีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติการจัดการศึกษาในแผนกวิชาบริหารและนิเทศการศึกษาของมหาวิทยาลัยแอริโซนา
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการจัดการศึกษาสาขาวิชาบริหารการศึกษาระดับปริญญาโทของแผนกวิชาบริหารการศึกษาระหว่างปี 1964 - 1965
3. เพื่อสำรวจการทำงานของบัณฑิตรุ่นก่อน ค.ศ. 1961

---

²⁷ Richard Allen Figuhr, "The Development and Student Appraisal of the Educational Administration Programs at Arizona State University" Dissertation Abstracts, Vol. 26, No. 4, (October 1965), p. 2008.

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาในแผนกวิชานี้มีรากฐานมาจากการเปิดสอนวิชา School Law เมื่อ ค.ศ. 1887 ต่อมาในปี ค.ศ. 1888 ได้เปิดสอนวิชา School Management และได้พัฒนาการมาโดยลำดับจนกระทั่งในปี ค.ศ. 1961 จึงได้เปิดสอนวิชาทั้งหมด 39 วิชา และได้รับการรับรองวิทยฐานะจากสมาคม N.C.A.T.E (The National Council for Accreditation of Teacher Education) ในปี ค.ศ. 1964 - 1965 แผนกวิชาได้เสนอโครงการฝึกอบรมสำหรับผู้บริหารการศึกษาในระดับปริญญาเอก Ed.D. และ Ph.D.

สำหรับการสำรวจการทำงานของบัณฑิตรุ่นก่อน ค.ศ. 1961 นั้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบัณฑิตที่กำลังทำหน้าที่บริหารโรงเรียนของรัฐและเอกชนในรัฐอาร์ิโซนา สรุปผลการวิจัยได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 77 เชื่อว่าแผนกวิชาจัดหลักสูตรได้เหมาะสมมากและคิดว่าเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน แต่อย่างไรก็ตามผู้ตอบแบบสอบถามเสนอให้เพิ่มวิชา Public Speaking ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอในการปรับปรุงโครงการจัดการศึกษาวิชาบริหารการศึกษา ค.ศ. 1964 - 1965 ในแผนกวิชานี้ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อคิดว่าจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการที่ปรึกษาและบุคลากรในแผนกวิชานี้ด้วย และควรจัดโครงการติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จไปแล้วติดต่อกันไป โดยพยายามปรับปรุงวิธีการให้ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะว่า แผนกวิชาควรส่งเสริมให้มีการสัมมนาและการฝึกอบรมระหว่างงานสำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาค่านี้ด้วย

ในปี ค.ศ. 1968 Alciatore และ Eckert²⁸ ในนามของมหาวิทยาลัย Minnesota ได้ทำการสำรวจเพื่อประเมินผลการศึกษาอบรมในระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัย

²⁸ Robert T. Alciatore and Ruth E. Eckert, Minnesota Ph.D. & Evaluate Their Training. A study of the Relationship of Various Ph.D. programs to Later Career Service and Satisfaction. (University of Minnesota, October, 1968;)

Minnesota โดยตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของงานที่บัณฑิตแขนงต่าง ๆ ได้ปฏิบัติอยู่หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. เพื่อเปรียบเทียบวาระงานที่บัณฑิตปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนั้นตรงกับวิชาที่ใดที่ศึกษามาหรือไม่ และบัณฑิตมีความคิดเห็นอย่างไรระหว่างงานที่ทำอยู่กับวิชาที่ใดที่ศึกษามา
3. เพื่อเปรียบเทียบระหว่างบัณฑิตที่รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษสำหรับงานสอนกับบัณฑิตสาขาวิชาอื่น โดยพิจารณาทั้งประเภทของงานและความพอใจที่ได้ทำงานนั้น ๆ เพื่อจะพิจารณาว่าบรรลุผลตามเป้าหมายของบัณฑิตวิทยาลัยหรือไม่
4. เพื่อศึกษาว่าระหว่างช่วงเวลาสองครั้งที่ทำการวิจัยนี้ลักษณะของงานที่บัณฑิตได้ทำหลังจากสำเร็จการศึกษา ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพื่อจะได้จัดหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับลักษณะงานที่เปลี่ยนไปนั้น

ประชากร ได้แก่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกระหว่าง ค.ศ. 1954 - 1956 ทุกแผนกวิชา รวมทั้งสิ้น 708 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ Keller ที่เคยทำการสำรวจเพื่อประเมินผลการศึกษารวมในระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยแห่งเดียวกันนี้ (แต่ประชากรเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระหว่าง ค.ศ. 1935 - 1948) สำหรับบัณฑิตที่อยู่ในโครงการฝึกอบรมเพื่อปฏิบัติงานสอนนี้ ได้ใช้แบบสอบถามพิเศษอีกชุดหนึ่งต่างหาก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บัณฑิตได้ประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน แต่ส่วนใหญ่ร้อยละ 67 ประกอบอาชีพครู นักวิจัย และผู้บริหารงานในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และประมาณร้อยละ 29 เป็นที่ปรึกษาและเข้าร่วมในโครงการวิจัย อุตสาหกรรม และโครงการวิจัยของรัฐบาล
2. บัณฑิตที่สำเร็จทาง Humanities และ Social Ecologies ได้ทำงานในมหาวิทยาลัย ผู้ที่สำเร็จทางด้านวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ได้ทำงานอุตสาหกรรมและองค์การธุรกิจ

3. ผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม (Interns) และได้ศึกษาต่อในระดับสูงนั้น ปัจจุบันได้ทำงานในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในอัตราที่สูงมาก

4. บัณฑิตส่วนใหญ่แบ่งเวลาเกือบเท่า ๆ กัน เพื่อทำงานด้านการสอน การบริหาร และการวิจัย แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่ทำและสาขาวิชาที่สำเร็จด้วย ผู้ที่ทำงานรัฐบาลและเลือกเรียนทางสาขาชีววิทยา เคมี เกษตร ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานวิจัย ส่วนผู้ที่ทำงานในมหาวิทยาลัยและเลือกเรียนทาง Humanities และ Social Ecologies ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำงานสอน

5. สำหรับบัณฑิตที่ทำงานด้านวิชาการนั้นมีความเห็นว่าเป็นงานที่มีโอกาสได้ใช้ความรู้ อย่างเต็มที่ และยังมีโอกาสได้ทำงานวิจัยด้วย

6. บัณฑิตส่วนใหญ่ไม่ค่อยเปลี่ยนงาน เฉลี่ยแล้วจะเปลี่ยนงานเพียง 2 ครั้ง

7. สำหรับผู้ที่อยู่ในระหว่างฝึกอบรมเพื่อเตรียมตัวเป็นครูนั้น ปัจจุบันทำหน้าที่สอนอยู่ และมีโครงการว่าเมื่อสำเร็จปริญญาเอกแล้วก็จะยึดอาชีพนี้ตลอดไป

8. บัณฑิตจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งได้พิมพ์เผยแพร่วิทยานิพนธ์ของตนเองและในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา บัณฑิตได้เขียนหนังสือคนละ 7 เล่ม ซึ่งนับว่ามากกว่าบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ทำงานในมหาวิทยาลัยและทำงานรัฐบาลได้เขียนหนังสือมากกว่าผู้ที่ทำงานเอกชน

9. โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิตได้เป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ 3.5 สมาคม

10. เกี่ยวกับการจัดให้มีการทำการวิจัยในหลักสูตรระดับปริญญาเอกบัณฑิตแสดงความคิดเห็นว่า บัณฑิตวิทยาลัยจัดได้เหมาะสมมาก

11. สำหรับการสอนให้บัณฑิตมีความชำนาญและความสามารถในการสอนและงานบริหารนั้น บัณฑิตวิทยาลัยยังให้ความสำคัญไม่มากพอทั้ง ๆ ที่ผู้สำเร็จปริญญาเอกส่วนใหญ่เมื่อจบออกไปแล้วได้ไปทำงานเหล่านี้ในมหาวิทยาลัยมากขึ้น

12. บัณฑิตส่วนใหญ่ที่ออกไปทำงานด้านการสอนนั้น มีความต้องการด้านการฝึกสอนเพื่อให้เกิดความชำนาญมากขึ้น และได้ให้ความคิดเห็นว่าการฝึกงานขณะที่ศึกษาในระดับปริญญาเอกนั้นมีความสำคัญและให้ประโยชน์มาก นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้บัณฑิตวิทยาลัยจัดการฝึกอบรมให้

นักศึกษามีประสบการณ์ทางด้านการสอน การวิจัย และการสัมมนาให้มากขึ้นด้วย

ในปี ค.ศ. 1969 Davis²⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจการทำงานของผู้ที่ได้รับปริญญา Ph.D. และ Ed.D. จากมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี ระหว่างปี 1893 - 1967 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ คือ

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลด้านอาชีพ หน้าที่การงานของผู้ที่ได้รับปริญญา Ph.D. และ Ed.D. ตั้งแต่ ค.ศ. 1893 - 1967 และ เพื่อเป็นการประเมินผลการจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

2. เพื่อให้ได้แนวทางในการปรับปรุงการจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยนี้

Davis ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้ ขั้นแรกรวบรวมชื่อและที่อยู่ของผู้ได้รับปริญญาเอกดังกล่าว จาก Bureau of Institutional Research แห่งมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปี ขั้นต่อไปได้สร้างแบบสอบถามและส่งไปยังประชากรดังกล่าว เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้วก็นำมาจัดหมวดหมู่และนำเสนอในรูปแบบตารางและแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสม ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ได้นำมาเสนอต่อเจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการวางโครงการปรับปรุงการศึกษาในระดับปริญญาเอกดังกล่าว ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. เฉพาะผู้ที่ได้รับ Ph.D. และ Ed.D. จากมหาวิทยาลัยมิสซิสซิปปีนี้มีจำนวน 177 คน
2. ก่อเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอกนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาในระดับต่าง ๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกามาก่อนแล้ว แต่ผู้ตอบแบบสอบถาม

²⁹ Jefferson Vernon Davis, "A Follow - up survey of the Recipients of the Earned Doctor of Philosophy and the Doctor of Education Degrees Awarded of Mississippi University, MISSISSIPPI, 1893 - 1967," Dissertation Abstracts International, Vol. 31, No.1, July 1970, pp. 97 A - 98 A.

ถามส่วนมากได้ทำงานประจำเป็นครั้งแรกเมื่อได้รับปริญญาเอก รายได้ขั้นต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 10,000 - 14,990 เหรียญอเมริกัน ต่อปี และส่วนมากพอใจในรายได้ที่ได้รับ

3. สิ่งจูงใจอันดับแรกของผู้ตอบแบบสอบถามเลือกทำปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยนี้ คือ มหาวิทยาลัยนี้ตั้งอยู่ในเมืองที่เป็นศูนย์กลางของสหรัฐอเมริกาสมควรต่อการที่จะได้รับความช่วยเหลือต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีทุนการศึกษาให้ด้วย สามในสี่ของผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จปริญญาเอกภายใน 15 Semester หรือน้อยกว่านั้นหลังจากได้รับปริญญาโทหรือเทียบเท่ามาแล้ว

4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการรวมคะแนนทดสอบต่าง ๆ เข้ากับคะแนนสอบและแค้มเดิลีย์ และให้ถือเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครเข้าเรียนในระดับปริญญาเอกนี้ และยังต้องการให้มหาวิทยาลัยเข้มงวดในเรื่องคะแนนสอบ

สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดพอใจในโครงการจัดการศึกษาชั้นปริญญาเอกของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ และสนใจที่จะกลับมาศึกษาอีกเมื่อมีโอกาส

ในปีเดียวกันนี้ Jacobson³⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A follow - up Study of the Business Education Graduates of Southern Illinois University, Carbondale, For the years 1963-1968" โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อสำรวจว่าผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีจาก Department of Secretarial and Business Education ระหว่างปี 1963 - 1968 ได้ไปทำงานด้านใดบ้าง
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาในวิชาการสอนธุรกิจ

---

³⁰ Harry Elmer Jacobson, "A Follow - up Study of the Business Education Graduates of Southern Illinois University, Carbondale, For the years 1963 - 1968," Dissertation Abstracts International. Vol.30, No.10, April 1970, p. 4188 A.

(Business teaching) ในระดับปริญญาตรี

Jacobson ได้ดำเนินการวิจัยโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามครึ่งหนึ่งให้ความเห็นว่าสถาบันจัดวิชาทั่วไปและวิชาเฉพาะได้เหมาะสมดีแล้ว และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความพอใจในหลักสูตรของสถาบัน

2. ร้อยละ 85 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า วิชาที่เกี่ยวกับวิธีสอนธุรกิจ (Methods of Teaching Business) ยังน้อยไป

3. ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 2 ใน 3 เห็นด้วยกับข้อบังคับที่ว่าผู้เลือกเรียนทาง Business Education ต้องเรียนวิธีสอนวิชาต่าง ๆ 4 อย่างด้วย และมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า ควรเรียนวิธีสอนวิชาเฉพาะไว้ด้วย เช่น การสอนพิมพ์ดีด

4. ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 3 ใน 4 ให้ความเห็นว่าก่อนจะออกไปเป็นอาจารย์ประจำที่ใด ควรจะได้ฝึกงานตามสำนักงานหรือห้างร้านต่าง ๆ เพื่อหาความชำนาญเสียก่อน

5. ร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถามรายงานว่า ได้มีประสบการณ์ด้านการสอนแล้ว

6. การที่ได้เลือกเรียนสาขาวิชานี้ก็เพราะได้รับการแนะนำจากครูในโรงเรียนมัธยม

7. ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 41 สำเร็จปริญญาโทแล้วและบางพวกก็กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท สาเหตุจูงใจให้เข้าเรียนปริญญาโทก็เพื่อปรับปรุงสถานภาพทางเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่า การจัดโครงการศึกษาเพื่อเตรียมเป็นครูสอนธุรกิจของสถาบันแห่งนี้เหมาะสมดีแล้ว

สรุป

งานบริหารเป็นงานที่มีกระบวนการเกี่ยวข้องกับการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล ซึ่งจะต้องอาศัยกระบวนการในการตัดสินใจของผู้บริหาร งานของผู้บริหารการศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวกับการนำสถาบันการศึกษาที่ตนบริหารอยู่ให้เจริญก้าวหน้าไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารศึกษาเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการสร้างสังคมให้นายครูช่วยการให้การศึกษา งานเฉพาะ

ของผู้บริหารการศึกษาจึงเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การจัดโอกาสให้นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเข้ามารับการศึกษ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน การจัดบริการต่าง ๆ สำหรับนักเรียน งานคานธุกรรมการและบริหารบุคคลากร งานเหล่านี้จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยก็ต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาที่มีความสามารถ ซึ่งเป็นกิลปของแต่ละบุคคลและการได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะนั่นเอง เพื่อให้โครงการการฝึกอบรมผู้บริหารศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงควรจะได้มีการสำรวจการทำงานของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชานั้นซึ่งต้องอาศัยวิธีการติดตามผล (Follow - Up) ซึ่ง Berdie และคณะได้เสนอไว้ว่า ควรจัดทำในรูปกรรมการที่ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่แนะแนว ครู และผู้บริหารที่จะทำงานร่วมกันเพื่อวางโครงการติดตามผลศิษย์เก่า เครื่องมือที่นิยมใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสำหรับศิษย์เก่าและนายจ้างของศิษย์เก่า ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ควรปรึกษาทัศนคตินักวิจัย เพื่อให้กระบวนการวิจัยและผลการวิจัยมีความเชื่อถือได้และมีความแม่นยำ ส่วนมากวัตถุประสงค์ของการติดตามผลผู้ที่สำเร็จการศึกษานี้ มักจะทำการสำรวจว่าศิษย์เก่าได้ไปประกอบอาชีพอะไรบ้าง ศึกษาต่ออีกหรือไม่ และให้นำความรู้จากการศึกษาในสถาบันการศึกษาเดิมไปใช้ในการปฏิบัติงานเพียงใด มีปัญหาในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง และมีข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันเดิมอย่างไรบ้าง ซึ่งผลการวิจัยนี้จะช่วยให้สถาบันการศึกษาปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนให้ดีขึ้นและยังเป็นประโยชน์ในการจัดโครงการช่วยเหลือศิษย์เก่าเหล่านั้นอีกด้วย

การวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการทำงานของศิษย์เก่านี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยศิษย์เก่าในระดับมัธยม วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย สำหรับในประเทศไทยนั้นได้สำรวจการทำงานของศิษย์เก่าในระดับที่สูงที่สุดคือระดับปริญญาตรีทางการศึกษา สำหรับต่างประเทศนั้นผู้ทำการวิจัยติดตามการทำงานของศิษย์เก่าในระดับปริญญาเอกแล้ว และส่วนใหญ่ศิษย์เก่ามักมีความพอใจในการจัดหลักสูตร การเรียนการสอนของสถาบันศึกษาที่เคยศึกษาและได้ทำงานตรงกับความมุ่งหมายของสถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่และยังให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดกวดวิชาของสถาบันเดิมอีกด้วย